

POŽEHNÁNÍ I POKUŠENÍ

Pavel Hošek

Téma vlastnění prostředků a majetku a s ním související problematika bohatství a chudoby jsou z hlediska náboženské víry a praxe velmi důležité, dokonce o dost důležitější, než se obvykle soudí. Snad nejnápadnějším rysem vztahu většiny náboženských tradic k majetku je skutečnost, že je hluboce ambivalentní.

Na jedné straně není vlastnictví jako takové až na výjimky nikdy považováno za principiálně neblahé nebo bytostně hříšné. Naopak, ve většině duchovních tradic najdeme myšlenku, že materiální dostatek (ovšem nikoli přebytek) je nebo alespoň může být vnějším projevem spořádaného a zbožného života. Člověk, který se těší přízni nebes nebo který žije v souladu s posvátným řádem skutečnosti či v poslušné odevzdanosti do Boží vůle, se nemusí bát, že bude vydán napospas materiálnímu nedostatku. Smí se spolehnout na to, že jeho hmotné potřeby budou v přiměřené míře zajištěny.

Na druhé straně se ale všechny náboženské tradice v zásadě shodnou na tom, že bohatství, tedy vlastnění či hromadění majetku v míře větší, než odpovídá osobním či rodinným potřebám, je principiálně podezřelé, a to ze dvou důvodů. Zaprvé obvykle „škodí duši“, protože ji připoutávají k pomíjivým záležitostem tohoto světa. Zadruhé, vzhledem k tomu, že v každé společnosti jsou lidé chudí, nemajetní, trpící tou či onou formou bídy a nedostatku, bohatý člověk je často bohatý proto, že se nerozdělil, že uzavřel své srdce vůči palčivým potřebám svých bližních.

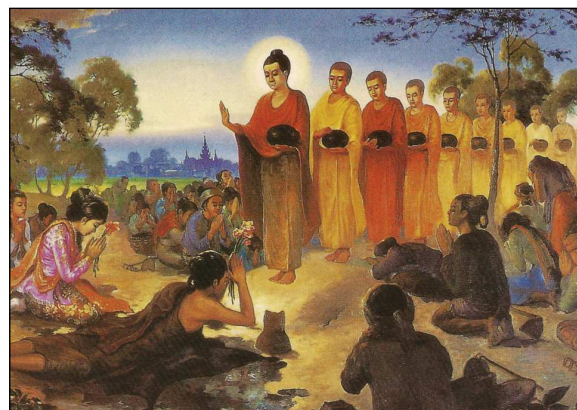
Z neutrálního faktu bohatství se tak snadno stává morálně a duchovně problematické sobectví, chamtivost, necitlivost vůči nouzi druhých lidí. Tento úhel pohledu může vést až ke zjednodušujícím a nespravedlivým závěrům, že bohatství jako takové je vlastně hřích a naopak chudoba jako taková je vlastně ctnost. Jinými slovy, že čím je člověk movitější, tím je ipso facto hříšnější, a čím je chudší, tím je (rovněž ipso facto) blíž náboženskému ideálu. Představa, že chudí jsou nutně morálně nadřazeni bohatým, je ovšem podle mínění většiny svatých textů poněkud nepřesná, a je-li navíc zastávána a hlášána chudými, je nebezpečně samospravedlivá.

Praktická řešení, která duchovní tradice nabízejí jako účinnou protilátku negativních důsledků bohatství, jsou v zásadě dvojího typu: jedincům, kteří se cítí povoláni k radikální náboženské praxi, nabízejí cestu řeholního, mnišského života dobrovolné chudoby, ostatním lidem doporučují nebo dokonce nařizují velkorysou dobročinnost, tedy tvůrčí a solidární nakládání s vlastními statky, aby bylo účinně postaráno o chudé a potřebné tak, aby nikdo neměl nedostatek a nikdo si nemusel dělat starosti s potenciálně škodlivým tučným blahobytem.

V tematických příspěvcích prvního letošního čísla Dingiru sleduje tyto a související otázky článek I. Štampacha, zaměřený na křesťanskou sociální etiku v historické a ekumenické perspektivě, příspěvek P. Jandejska, představující základní myšlenky a hermeneutická východiska teologie osvobození, studie P. Bargára, sledující nejdůležitější dokumenty Světové rady církví na téma bohatství a chudoby a článek K. Vodičky, pojednávající o bezdomovectví z evangelijní perspektivy a z hlediska duchovních potřeb lidí bez domova.

Vedle těchto příspěvků, věnovaných problematice bohatství a chudoby v rámci křesťanské duchovní tradice, jsou v tomto čísle Dingiru zařazeny portrétové studie, tematizující materiální, sociální i spirituální aspekty bohatství a chudoby v džinismu (J. Bartošek), v theravádovém buddhismu (T. Vystrčil), v čínských duchovních tradicích (L. Obuchová) a v islámu (J. Sušer).

Téma čísla doplňují dva rozhovory: první se zakladatelem křesťanské misijní a charitativní organizace Naděje I. Hradeckým a druhý s misijním pracovníkem hnutí Haré Kršna Madhusúdanem dásem.

OBSAH

Dědictví liberálního muslima (*Jan Kondrys*)2

Z domova

Nové registrace II.4

(*Miloš Mrázek a Zdeněk Vojtíšek*)

Posolstvo Sinčchondži (*Rastislav Tercius Čížmár*)7

Téma

Blaze vám, chudí (*Ivan O. Štampach*)9

Nerovnost kořenem zla (*Petr Jandejsek*)12

Vlastnění je ubližování (*Josef Bartošek*)14

„Varujte sa akéhokolvek lakomstva16

(*Pavol Bargár*)

Žádné ego – žádný majetek (*Tomáš Vystrčil*)20

Chudí a bohatí v čínských tradicích22

(*Lubica Obuchová*)

Ježíš bez domova (*Kamil Vodička*)23

Přijde škudlil do ráje? (*Jan Sušer*)25

Rozhovor s Iljou Hradeckým

„Naděje“ je Boží dílo28

(*Jitka Schlichtsová a Martin Ořešník*)

Info-servis

Události

Muslimové očima českých školáků30

(*Bronislav Ostránský*)

Spojení zednářských lóží (*Ruth J. Weiniger*)30

Nesnadné cesty současného českého pravoslaví31

(*Ivan O. Štampach*)

Připomínka živých pochodní (*Martin Dojčár*)31

Recenze

Další nárok na důkaz Boha (*Ivan O. Štampach*)32

Vyznání Róberta Bezáka (*Martin Ořešník*)33

(*Ivan O. Štampach*)

Rejstřík 16. ročníku

Rozhovor s Madhusúdanem dásem

Žebráci nám kážou (*Ruth J. Weiniger*)35

Doc. **Pavel Hošek**, Th. D. (*1973) je vedoucím katedry religionistiky Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.